

**Egzamin maturalny
maj 2009**

**FILOZOFIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**KLUCZ PUNKTOWANIA
ODPOWIEDZI**

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie wszystkich zadań można uzyskać maksymalnie 50 punktów (w tym za rozwiązanie zadań testowych [zadania 1 – 8] 20 punktów, zadań związanych z analizą źródeł [zadanie 9 – 18] 30 punktów),
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi przedstawił zdający (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu),
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), o ilu jest mowa w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o niezrozumieniu omawianego zagadnienia, ponieważ zakłócają logikę prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Część I – 20 pkt

Nr zad.	Oczekiwana odpowiedź	Punktacja częściowa	Maksymalna punktacja		
1.	a) natywizm, racjonalizm genetyczny b) monizm (antropologiczny)		0–1		
2.	B.		0–1		
3.		Teoria poznania	Etyka	za 5 trafnych przyporządkowań 1 pkt	0–2
	Platon	anamneza	cnota moralna		
	Św. Augustyn	iluminacja	woluntaryzm		
	D. Hume	empiryzm	zmysł moralny		
	I. Kant	sądy a priori	obowiązek moralny		
4.	a) Kant - etyka b) Pascal - antropologia	za podanie nazwiska – 1 pkt za podanie dyscypliny – 1 pkt	0–4		
5.	B		0–1		
6.	a) Epikur reprezentuje naturalizm, przykładowe uzasadnienie: ponieważ głosi pogląd, że szczęście człowieka opiera się na przyjemności, zaś w naturze człowieka (podobnie jak innych zwierząt) leży poszukiwanie przyjemności i unikanie cierpień. b) Kant reprezentuje antynaturalizm, przykładowe uzasadnienie: ponieważ najwyższej wartości moralnej upatruje w postępowaniu zgodnym z prawem moralnym, do którego dostęp mamy czysto rozumowy (pozaempiryczny).	po 1 pkt za wskazanie stanowiska po 1 pkt za poprawne uzasadnienie	0–4		

7.	<p>a) K. Marks G. Hegel</p> <p>b) materializm (dialektyczny) idealizm (dialektyczny, obiektywny, absolutny)</p> <p>c) Warunki (ekonomiczne) i stosunki społeczne, w jakich żyje człowiek, determinują jego świadomość.</p> <p>d) Np. Przyroda i dzieje – to historia rozwoju Ducha (przedstawienia Ducha). Rozwój ten dokonuje się od świadomości naturalnej do absolutnej i ma charakter racjonalny.</p>	<p>za poprawne podanie dwóch nazwisk filozofów – 1 pkt</p> <p>za poprawne określenie obu koncepcji filozoficznych – 1 pkt</p> <p>za poprawne wytłumaczenie każdej z koncepcji – po 1 pkt (razem 2 pkt)</p>	0–4
8.	<p>a) Arystoteles</p> <p>b) Epikur</p> <p>c) K. Wojtyła</p>	po 1 pkt za każde poprawne przyporządkowanie	0–3

Część II – 30 pkt

Nr zad.	Oczekiwana odpowiedź (wszystkie odpowiedzi mają charakter przykładowy)	Punktacja częściowa	Maksymalna punktacja
9.	Użyteczność jako podstawę moralności J. S. Mill rozumie jako zasadę największego szczęścia. Czyn jest dobry, jeśli przyczynia się do szczęścia, i zły, jeśli przyczynia się do czegoś innego (nieszczęścia).	za wyjaśnienie Millowskiej podstawy moralności – 2 pkt	0 lub 2
10.	Odpowiedź C – Epikur Przykładowe uzasadnienie: Epikur, podobnie jak Mill, uważał, że dobro to przyjemność, a o szczęściu człowieka decyduje suma doznawanych przyjemności. Podobnie jak Mill różnicuje przyjemności.	za wskazanie poprawnej odpowiedzi – 1 pkt za uzasadnienie wyboru – 2 pkt	0–3
11.	O wyższości jednej przyjemności nad inną świadczy, zdaniem Milla, to, że dobrowolnie wybiera ją większość ludzi, znających obie te przyjemności z doświadczenia.		0 lub 2
12.	Cytat: (<i>nikt inteligentny nie godziłby się być głupcem,</i>) <i>żaden człowiek mający jakieś uczucia dla ludzi i wrażliwe sumienie nie chciałby być egoistą ani człowiekiem podłym</i> Uzasadnienie: Kto wie jak czynić dobro, nie będzie czynił zła. Człowiek inteligentny nie będzie chciał zostać głupcem, gdyż uznaje głupotę (brak wiedzy) za zło. intelektualizm etyczny	za wskazanie fragmentu tekstu – 1 pkt za uzasadnienie – 2 pkt za rozpoznanie stanowiska filozoficznego – 1 pkt	0–4

13.	<p>Odpowiedź: Wyrażone w przytoczonym cytacie poglądy J.-J. Rousseau są sprzeczne z Millowską koncepcją szczęścia.</p> <p>Uzasadnienie: W odróżnieniu od Milla Rousseau sądzi, że szczęście nie zależy od wartościowania przyjemności. Udogodnienia, wygody, ułatwienia i radości, które ludzkości daje postęp i rozwój umysłowy w żaden sposób nie przekładają się na naszą szczęśliwość. W przeciwieństwie do Milla Rousseau nie wiąże więc szczęścia z inteligencją (rozumem) ani z rozwojem historycznym (postępem), ani z rozwojem jednostki.</p>	<p>za poprawne rozpoznanie różnicy stanowisk– 2 pkt</p> <p>za poprawne uzasadnienie– 3 pkt</p>	0–5
14.	<p>Zaspokojenie pragnień to realizacja potrzeb istot na niższym poziomie. Możliwa do pełnej realizacji z powodu niezbyt wysokich wymagań. Szczęście to realizacja potrzeb istot o wyższych aspiracjach, które trudno osiągnąć z powodu poczucia niedoskonałości tego świata.</p>		0 lub 2
15.	<p>Lepiej być człowiekiem mądrym, choć niezadowolonym, (świadomym swojej niedoskonałości i potrzeb wyższego rzędu), niż zadowolonym głupcem, (nieświadomym swoich braków), mającym ograniczone (niższe) potrzeby</p>	<p>za poprawne wytłumaczenie twierdzenia– 2 pkt</p>	0 lub 2
16.	<p>Mill jest zwolennikiem altruizmu, ale nie uważa, by postawa ta stanowiła wartość samą w sobie – poświęcanie się dla innych, jest dobre tylko wtedy, gdy powiększa ogólną sumę szczęścia całej ludzkości bądź danej wspólnoty.</p> <p><i>Dopuszczalne uzasadnione stanowiska pośrednie</i></p>		0 lub 2
17.	<p>Stosowanie moralnej zasady użyteczności wyklucza bezinteresowność czynu. To, co wydaje się użyteczne jednemu, nie musi być użyteczne dla drugiej osoby</p> <p>Albo poprzez przykład: W obozach koncentracyjnych ginęli ludzie dla dobra III Rzeszy. Komuniści zniewalali narody w imię świetlanej przyszłości.</p>		0 lub 4
18.	<p>Tak</p> <p>Eudajmonizm to – reprezentowany na przykład przez Arystotelesa – pogląd, według którego czyn jest moralnie dobry, gdy prowadzi do szczęścia. Twierdzenie to jest podstawowym założeniem etyki J. S. Milla. Zatem jego wersja utilitaryzmu jest formą eudajmonizmu.</p>	<p>za odpowiedź twierdzącą– 1 pkt</p> <p>za uzasadnienie odpowiedzi twierdzącej– 1 pkt</p> <p>Za poprawną</p>	0–4

		definicję eudajmonizmu– 1 pkt za wskazanie reprezentanta eudajmonizmu –1 pkt	
--	--	---	--